

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M.**, bývajúcej v S., zastúpenej JUDr. J., advokátom, so sídlom v B., proti žalovaným **1/ M.**, bývajúcemu vo V., zastúpenému advokátskou kanceláriou JUDr. M., so sídlom vo V., IČO: X., **2/ M.**, so sídlom v M., IČO: X., **3/ K.**, so sídlom v B., IČO: X., **o náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia a nákladov spojených s liečením**, vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 3 C 179/2010, o dovolaní žalovaného v 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 31. októbra 2012 sp. zn. 10 Co 64/2012 v spojení s opravným uznesením z 28. februára 2013 sp. zn. 10 Co 64/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyňa a žalovaní 2/ a 3/ nemajú právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Kežmarok uznesením z 10. mája 2012 č.k. 3 C 179/2010-127 konanie pre späťvzatie návrhu podľa § 96 ods. 1 O. s. p. zastavil a uložil žalobkyňi povinnosť zaplatiť žalovanému v 1. rade trovy konania v sume 2.333,40 € na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. do troch dní od právoplatnosti uznesenia a žalovanej v 2. rade trovy konania v sume 869,30 € na účet jej právnej zástupkyne JUDr. A. do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 146 ods. 2 O. s. p., keď mal za to, že žalobkyňa procesne zavinila zastavenie konania, preto je povinná nahradiť žalovaným 1/, 2/ ich trovy.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkyne uznesením z 31. októbra 2012 sp. zn. 10 Co 64/2012 v spojení s opravným uznesením z 28. februára 2013 sp. zn. 10 Co 64/2012, uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že žalovaným

1/ a 2/ nepriznal náhradu trov konania. Účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že v danom prípade sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov konania nie je možné žalovaným priznať. Podľa názoru odvolacieho súdu boli splnené podmienky na rozhodnutie o trovách konania podľa § 150 ods. 1 O.s.p. a to s ohľadom na okolnosti prejednávanej veci, osobné pomery žalobkyne a skutočnosť, že žalobkyňa vzala svoju žalobu späť pre správanie žalovaného v 1. rade, ktorý sa jej ospravedlnil za spôsobenie dopravnej nehody s následkom smrteľného zranenia jej syna. Odvolací súd skonštatoval, že priznanie náhrady trov konania žalovaným v 1. a 2. rade voči žalobkyni by bolo nemorálne a priečilo by sa ustanoveniu § 3 ods. 1 OZ. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 150 O.s.p.

Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol žalovaný 1/ dovolaním, doplneným podaním z 10. apríla 2013, v ktorom navrhol napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania žalovaný odôvodnil ustanovením § 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p. (proti uzneseniu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu). Dovolateľ namietal, že odvolací súd porušil jeho ústavou garantované právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, keď mu nepriznal právo na náhradu trov konania hoci bol v konaní úspešný. Odvolací súd vychádzal z nesprávneho skutkového posúdenia veci, pretože k späťvzatiu žalobného návrhu nedošlo v dôsledku ospravedlnenia žalovaného v 1. rade, ale z dôvodu, že nebol v tomto konaní pasívne legitimovaným. Žalovaný poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. septembra 2000 sp. zn. MCdo 14/1999, judikát č. 34/1982, 23/1989), podľa ktorej je nepriznanie náhrady trov konania úspešnému účastníkovi podľa ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. výnimočné a nemožno ho založiť len na všeobecnom závere hodnotiaceho súdu bez ohľadu na komplexné posúdenie pomerov oboch zúčastnených strán.

Žalobkyňa k podanému dovolaniu uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za správne a v súlade s právnymi predpismi.

Žalovaná 2/ sa stotožnila s dovolaním žalovaného 1/. Uviedla, že odvolací súd nevzal do úvahy skutočnosť, že jeho rozhodnutie negatívne zasiahne do majetkovej sféry oboch žalovaných. Žalovaná 2/ si uplatnila trovy dovolacieho konania.

Žalovaná 3/ sa k podanému dovolaniu nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O. s. p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie žalobkyne smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania. Proti uzneseniu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa výslovného znenia § 239 ods. 3 O. s. p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Keďže v prejednávanej veci je dovolaním žalovaného napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o trovách konania, ktoré vykazuje znaky jedného z rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O. s. p. ako rozhodnutia, proti ktorým nie je dovolanie prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 239 O. s. p. vyvodit' nemožno.

So zreteľom na obsah dovolania, v ktorom žalovaný namietal, že odvolací súd porušil jeho právo na súdnu ochranu zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Dovolateľ vo svojom dovolaní nenamietal vady konania podľa § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Osobitne dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), keďže dovolateľ namietal porušenie jeho práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Ústavný súd Slovenskej republiky skutočne judikoval, že rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania možno porušiť právo na súdnu ochranu (II. ÚS 56/05, II. ÚS 78/03). Rozhodnutia ústavného súdu, na ktoré sa dovolateľ odvoláva, sa však dotýkali úplne odlišnej situácie ako tomu je v prípade aplikácie ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. K odňatiu možnosti dovolateľa pred súdom konať a k porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd by mohlo dôjsť jedine v prípade, že napadnuté rozhodnutie by vykazovalo znaky zmätočnosti z dôvodu nedostatočného odôvodnenia takéhoto rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p.), resp. z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti, teda pokiaľ by sa krajský súd

v odôvodnení rozhodnutia nezaoberal okolnosťami významnými z hľadiska rozhodovania o trovách konania podľa § 150 ods. 1 O.s.p.

Dovolateľ vo svojom dovolaní namieta, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo ku komplexnému posúdeniu všetkých okolností požadovaných ustanovením § 150 ods. 1 O.s.p. najmä, že odvolací súd neposúdil negatívny zásah nepriznania náhrady trov konania do jeho majetkovej sféry hoci bol v konaní úspešný.

Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a že aj odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) ako aj splnenia predpokladov pre rozhodnutie o nepriznaní trov konania podľa § 150 ods. 1 O.s.p. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol skutočnosti, ktoré považoval za dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnému účastníkovi (charakter prejednávanej veci – teda tragická udalosť preukázateľne spôsobená dovolateľom), ako aj úvahy, ktorými sa riadil pri posúdení všetkých okolností konkrétneho prípadu. Prijatý záver o nepriznaní trov konania žalovanému zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu vysvetlil. Je potrebné zdôrazniť, že ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. napomáha zabezpečiť spravodlivú ochranu práv, ktorú aplikácia zásady zodpovednosti za výsledok vždy dôsledne neumožňuje. Predmetné ustanovenie tak umožňuje súdu prihliadať na zvláštnosti prejednávanej veci a prispieť tak k odstráneniu prípadnej tvrdosti, ktorú by spôsobilo rozhodnutie o trovách konania podľa úspechu účastníka tak, ako tomu bolo aj v predmetnej veci.

V zmysle vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutím odvolacieho súdu nebola odňatá možnosť dovolateľa konať pred súdom a konanie nie je zaťažené vadou v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá by odôvodňovala prípustnosť podaného dovolania.

Dovolateľ ďalej v dovolaní namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom skutkovom zistení dôvodov späťvzatia žalobného návrhu. Vytýkaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení by mohla byť (prípadne) spojená s procesnou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., vada tejto povahy však prípustnosť dovolania nezakladá.

Napokon dovolateľ namietal nesprávnu aplikáciu a interpretáciu zákona odvolacím súdom, ktorý pri rozhodovaní o náhrade trov konania nesprávne aplikoval ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p., keď nevzal do úvahy všetky okolnosti, ktoré bol zo zákona povinný zohľadniť pri posudzovaní možnosti jeho aplikácie. Z určujúceho – obsahového – hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.) z jeho strany ide o námietku, ktorú dovolateľ uvádza vo väzbe na otázku

zákonnosti a vecnej správnosti právneho záveru odvolacieho súdu (jeho právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založil svoje rozhodnutie (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené, mali by za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ale nezakladali by súčasne prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad v danej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalovaného 1/ nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p., ani z ustanovenia § 237 O. s. p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného 1/ podľa § 234b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako také, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa uznesením odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému 1/, ktorý úspech nemal. Najvyšší súd Slovenskej republiky jej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože nepodala návrh na ich náhradu (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., § 142 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p.). Žalovaným 2/ a 3/ nevzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania, nakoľko žalovaná 2/ nebola v konaní úspešná a žalovanej 3/ žiadne trovy konania nevznikli, preto im Najvyšší súd Slovenskej republiky náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., § 142 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. marca 2014

**JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová